

Tarih : 29.04.2004

Sayı : 544

10/187-5523/18762

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Töre cinayetleri her gün yeni yeni dramlara neden olmasına bağlı olarak Türkiye için önemini artıran ve acilen çözüm bekleyen çok önemli bir konudur. Bu bir ayıptır ve yüz karasıdır. Türkiye bu ayıptan kurtulmak zorundadır.

Namusumuzu korumak nasıl kutsal bir görevse, insanımızın hayatını ve haysiyetini korumak da o kadar kutsal bir görevdir.

Töre cinayetleri, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesine (CEDAW) aykırıdır. 1992 yılında alınan CEDAW 19 nolu tavsiye kararına göre devlet, kadınlara karşı üçüncü kişilerin uyguladığı insan hakları ihlallerini önlemekle yükümlüdür. Ayrıca Pekin'de toplanan Birleşmiş Milletler Kadın Konferansı ve Pekin + 5 Sonuç Bildirgelerinde taahhütlerimiz bulunmaktadır. Pekin + 5 bildirgesi namus suçlarını kadına karşı şiddet kapsamında değerlendirmektedir.

Töre cinayetleri ile ilgili hukuki çalışmalar yapılmakla birlikte, meselenin çözümü için sosyo-kültürel çalışmalara ihtiyaç olduğu aşikardır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi bu konuda üzerine düşeni yapmalıdır. Bu nedenlerle anayasanın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Arastırması açılmasını arz ve talep ederiz.

Saygılarımızla.

Fatma ŞAHİN
Gaziantep Milletvekili
ve 46 Milletvekili

1. Fatma ŞAHİN-Gaziantep
2. Remziye ÖZTOPRAK-Ankara
3. Salih KAPUSUZ-Ankara
4. Sadullah ERGİN-Hatay
5. Gülseren TOPUZ-İstanbul
6. İnci ÖZDEMİR-İstanbul
7. Semiha ÖYÜŞ-Aydın
8. Zeynep Karahan USLU-İstanbul
9. Mahfuz GÜLER-Bingöl
10. Hasan KARA-Kilis
11. Reyhan BALANDI-Afyon
12. Serpil YILDIZ-İzmir
13. Ali SEZAL-Kahramanmaraş
14. Feyzi BERDİBEK-Bingöl
15. Abdulbaki TÜRKOĞLU-Elazığ
16. Şevket ORHAN-Bursa
17. Ekrem ERDEM-İstanbul
18. Ahmet KOCA-Afyon
19. Hüseyin KANSU-İstanbul
20. Mehmet YILMAZCAN-Kahramanmaraş
21. Hanefi MAHÇİÇEK-Kahramanmaraş
22. İbrahim Hakkı AŞKAR-Afyon
23. Ahmet UZER-Gaziantep
24. Mehmet SARI-Gaziantep
25. Nükhet Hotar GÖKSEL-İzmir
26. Hüseyin TANRIVERDİ-Manisa
27. Mehmet Emin TUTAN-Bursa
28. Mehmet DANIŞ-Çanakkale
29. Gürsoy EROL-İstanbul
30. Abdullah TORUN-Adana
31. Hikmet ÖZDEMİR-Çankırı
32. Faruk ANBARCIOĞLU-Bursa Mv.
33. Ünal KACIR-İstanbul
34. Faruk KOCA-Ankara Mv.
35. Eyyüp SANAY-Ankara Mv.
36. Mehmet KILIÇ-Konya
37. Tayyar ALTIKULAÇ-İstanbul
38. Kemalettin GÖKTAŞ-Trabzon
39. Mustafa CUMUR-Trabzon Mv.
40. Mustafa DURU-Kayseri Mv.
41. Cahit CAN-Sinop Mv.
42. Mehmet Asım KULAK-Bartın Mv.
43. İrfan Rıza YAZICIOĞLU-Diyarbakır Mv.
44. Orhan TAŞ-Sivas Mv.
45. Ömer KULAKSIZ-Sivas Mv.
46. Metin KAŞIKOĞLU-Düzce Mv.
47. Halil İbrahim YILMAZ-Kütahya Mv.

GEREKÇE

Töre cinayetleri, her gün yeni yeni canlar almakta ve acı dramların yaşanmasına neden olmaktadır. Her mağdurun ardından dökülen göz yaşları ise töre cinayetlerini önlemeye yetmemektedir.

Türkiye’de ortalama 4-5 günde bir töre cinayeti işlendiği düşünülecek olursa, meselenin vahameti ve nasıl kangrenleşmiş olduğu daha iyi görülür.

BM verilerine göre her yıl dünyada 5 bin töre cinayeti işlenmektedir. Maalesef Türkiye dünya klasmanında önde gelen ülkelerden biridir. Bu bir ayıp ve cinayettir. Töre diye sergilenen vahşet maalesef hukuku da işlevsiz hale getirmiştir.

Bu yara yıllardır kanamaya devam ediyor. Çünkü meselenin çözümü için ayak sürüdüğümüz ve yeterince istekli davranmadığımız gerçektir.

Bu nedenlerle töre cinayetleri “kol kırılır, yen içinde kalır” denilip üstü örtülemeyecek kadar ciddi bir uluslar arası meselâ haline gelmiştir.

Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesinin (CEDAW) 19 nolu tavsiye kararı, devlete, üçüncü kişilerin kadınlara karşı uyguladığı insan hakları ihlallerini önleme görevi vermiştir. Pekin+5 bildirgesi de namus suçlarını kadına karşı şiddet kapsamına almıştır.

Töre adına işlenen cinayetler, maalesef töreyi kirletmektedir. Töre hukukla ve dinle gelişmemelidir, çelişirse; bir yanlış vardır. Din ve hukuk, her ne sebeple olursa olsun, hiç kimseye cinayet işleme ayrıcalığı vermez. Onun için bu vahşetin dinle ilişkilendirilmesi de bir başka yönden cinayettir.

Töreye karşı gelmek suçsa, suçlu-suçsuz, ayrımı yapmaksızın insanların öldürülmesi daha büyük bir suçtur. Kanunsuz suç ve ceza olmaz. Cezalandırma yetkisi devlete aittir.

Kaldı ki, zorla ve kandırılarak kirletilen kadın suçlu değil, mağdur ve muzlumdur. Mağdur ve muzlumsa cezalandırılmaz, korunur.

Nasıl ki, mafya adaleti adalet değilse, töre adaleti de adalet değildir. Nasıl ki, töredir diye kan davaları tasvip edilemezse, töre cinayetleri de tasvip edilemez.

Töre cinayetlerini tasvip etmemek, namusun korunmasına karşı olmak demek de değildir. Namus, insan hayatı ve haysiyeti güvence altına alınarak korunmalıdır.

Öte yandan her ne sebeple olursa olsun kirletilen kadının “töre” öyle gerektiriyor diye, aile meclisi kararlarıyla ölüme mahkum edilmesi, kadına yönelik ayrımcılığın ve şiddetin bir başka göstergesidir. Nitekim başka gerekçelerle Türk kadınının yüzde 67’sinin fiziksel şiddete maruz kalması da bunun bir kanıtıdır.

Kadının ayrımcılığa tabi tutulması ve sistematik bir biçimde şiddete maruz bırakılması toplumsal bir olaydır, onun için bu salt mevzuat değişiklikleri ile halledilebilecek bir konu değildir. Nitekim AB müktesebatı çerçevesinde 7. Uyum Paketi ile TCK’nın 462. maddesi değiştirilerek, töre cinayetleri hafifletici sebep olmaktan çıkartılmıştır. Ama mesele kökünden çözülmüş değildir. Bunu, birden fazla kişinin bir araya gelip karar alması ve bir çok kişi tarafından planlanıp beraberce gerçekleştirilmesi nedeni ile “nitelikli suç” sayma gereği vardır. Aksi halde etkili koruma sağlama sorumluluğunu yerine getirmekte başarısız olduğu için, bu cinayetlerde devletin sorumluluğu ortadan kalkmayacaktır.

Töre cinayetlerinin özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde sıkça görülmesi meselenin arka planında başka nedenler olduğunun göstergesidir. Bu bakımdan konunun ardında yatan nedenlerin araştırılarak tespit edilmesi çözüm yolunda ciddi bir adım olacaktır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi töre cinayetlerini araştırırken, sadece bir toplumsal vahşeti gözler önüne sermiş ve bunun nedenlerini ortaya koymuş olmayacaktır. Aynı zamanda meselenin çözümü konusunda devlete, millete, gönüllü kuruluşlara, toplum önderlerine ne gibi görevler düşmektedir, bunları da ortaya koyacaktır.

Unutulmamalıdır ki, bu bir kadın sorunu değil, insanlık sorunudur ve Türkiye için yüz karasıdır. TBMM bu konuda üzerine düşeni yapmalıdır.

Tarih: 29.04.2004

Sayı: 544

10/187-5523/18762

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Töre cinayetleri her gün yeni yeni dramlara neden olmasına bağlı olarak Türkiye için önemini artıran ve acilen çözüm bekleyen çok önemli bir konudur. Bu bir ayıptır ve yüz karasıdır. Türkiye bu ayıptan kurtulmak zorundadır.

Namusumuzu korumak nasıl kutsal bir görevse, insanımızın hayatını ve haysiyetini korumak da o kadar kutsal bir görevdir.

Töre cinayetleri, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesine (CEDAW) aykırıdır. 1992 yılında alınan CEDAW 19 nolu tavsiye kararına göre devlet, kadınlara karşı üçüncü kişilerin uyguladığı insan hakları ihlallerini önlemekle yükümlüdür. Ayrıca Pekin'de toplanan Birleşmiş Milletler Kadın Konferansı ve Pekin + 5 Sonuç Bildirgelerinde taahhütlerimiz bulunmaktadır. Pekin + 5 bildirgesi namus suçlarını kadına karşı şiddet kapsamında değerlendirmektedir.

Töre cinayetleri ile ilgili hukuki çalışmalar yapılmakla birlikte, meselenin çözümü için sosyo-kültürel çalışmalara ihtiyaç olduğu aşikardır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi bu konuda üzerine düşeni yapmalıdır. Bu nedenlerle anayasanın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Arastırması açılmasını arz ve talep ederiz.

Saygılarımızla.

Fatma ŞAHİN
Gaziantep Milletvekili
ve 46 Milletvekili

GEREKÇE

Töre cinayetleri, her gün yeni yeni canlar almakta ve acı dramların yaşanmasına neden olmaktadır. Her mağdurun ardından dökülen göz yaşları ise töre cinayetlerini önlemeye yetmemektedir.

Türkiye’de ortalama 4-5 günde bir töre cinayeti işlendiği düşünülecek olursa, meselenin vahameti ve nasıl kangrenleşmiş olduğu daha iyi görülür.

BM verilerine göre her yıl dünyada 5 bin töre cinayeti işlenmektedir. Maalesef Türkiye dünya klasmanında önde gelen ülkelerden biridir. Bu bir ayıp ve cinayettir. Töre diye sergilenen vahşet maalesef hukuku da işlevsiz hale getirmiştir.

Bu yara yıllardır kanamaya devam ediyor. Çünkü meselenin çözümü için ayak sürüdüğümüz ve yeterince istekli davranmadığımız gerçektir.

Bu nedenlerle töre cinayetleri “kol kırılır, yen içinde kalır” denilip üstü örtülemeyecek kadar ciddi bir uluslar arası meselâ haline gelmiştir.

Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesinin (CEDAW) 19 nolu tavsiye kararı, devlete, üçüncü kişilerin kadınlara karşı uyguladığı insan hakları ihlallerini önleme görevi vermiştir. Pekin+5 bildirgesi de namus suçlarını kadına karşı şiddet kapsamına almıştır.

Töre adına işlenen cinayetler, maalesef töreyi kirletmektedir. Töre hukukla ve dinle çelişmemelidir, çelişirse, bir yanlış vardır. Din ve hukuk, her ne sebeple olursa olsun, hiç kimseye cinayet işleme ayrıcalığı vermez. Onun için bu vahşetin dinle ilişkilendirilmesi de bir başka yönden cinayettir.

Töreye karşı gelmek suçsa, suçlu-suçsuz, ayrımı yapmaksızın insanların öldürülmesi daha büyük bir suçtur. Kanunsuz suç ve ceza olmaz. Cezalandırma yetkisi devlete aittir.

Kaldı ki, zorla ve kandırılarak kirletilen kadın suçlu değil, mağdur ve muzumdur. Mağdur ve muzlumsa cezalandırılmaz, korunur.

Nasıl ki, mafya adaleti adalet değilse, töre adaleti de adalet değildir. Nasıl ki, töredir diye kan davaları tasvip edilemezse, töre cinayetleri de tasvip edilemez.

Töre cinayetlerini tasvip etmemek, namusun korunmasına karşı olmak demek de değildir. Namus, insan hayatı ve haysiyeti güvence altına alınarak korunmalıdır.

Öte yandan her ne sebeple olursa olsun kirletilen kadının “töre” öyle gerektiriyor diye, aile meclisi kararlarıyla ölüme mahkum edilmesi, kadına yönelik ayrımcılığın ve şiddetin bir başka göstergesidir. Nitekim başka gerekçelerle Türk kadınının yüzde 67’sinin fiziksel şiddete maruz kalması da bunun bir kanıtıdır.

Kadının ayrımcılığa tabi tutulması ve sistematik bir biçimde şiddete maruz bırakılması toplumsal bir olaydır, onun için bu salt mevzuat değişiklikleri ile halledilebilecek bir konu değildir. Nitekim AB müktesebatı çerçevesinde 7. Uyum Paketi ile TCK’nın 462. maddesi değiştirilerek, töre cinayetleri hafifletici sebep olmaktan çıkartılmıştır. Ama mesele kökünden çözülmüş değildir. Bunu, birden fazla kişinin bir araya gelip karar alması ve bir çok kişi tarafından planlanıp beraberce gerçekleştirilmesi nedeni ile “nitelikli suç” sayma gereği vardır. Aksi halde etkili koruma sağlama sorumluluğunu yerine getirmekte başarısız olduğu için, bu cinayetlerde devletin sorumluluğu ortadan kalkmayacaktır.

Töre cinayetlerinin özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde sıkça görülmesi meselenin arka planında başka nedenler olduğunun göstergesidir. Bu bakımdan konunun ardında yatan nedenlerin araştırılarak tespit edilmesi çözüm yolunda ciddi bir adım olacaktır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi töre cinayetlerini araştırırken, sadece bir toplumsal vahşeti gözler önüne sermiş ve bunun nedenlerini ortaya koymuş olmayacaktır. Aynı zamanda meselenin çözümü konusunda devlete, millete, gönüllü kuruluşlara, toplum önderlerine ne gibi görevler düşmektedir, bunları da ortaya koyacaktır.

Unutulmamalıdır ki, bu bir kadın sorunu değil, insanlık sorunudur ve Türkiye için yüz karasıdır. TBMM bu konuda üzerine düşeni yapmalıdır.

1. Fatma ŞAHİN-Gaziantep
2. Remziye ÖZTOPRAK-Ankara
3. Salih KAPUSUZ-Ankara
4. Sadullah ERGİN-Hatay
5. Gülseren TOPUZ-İstanbul
6. İnci ÖZDEMİR-İstanbul
7. Semiha ÖYÜŞ-Aydın
8. Zeynep Karahan USLU-İstanbul
9. Mahfuz GÜLER-Bingöl
10. Hasan KARA-Kilis
11. Reyhan BALANDI-Afyon
12. Serpil YILDIZ-İzmir
13. Ali SEZAL-Kahramanmaraş
14. Feyzi BERDİBEK-Bingöl
15. Abdalbaki TÜRKOĞLU-Elazığ
16. Şevket ORHAN-Bursa
17. Ekrem ERDEM-İstanbul
18. Ahmet KOCA-Afyon
19. Hüseyin KANSU-İstanbul
20. Mehmet YILMAZCAN-Kahramanmaraş
21. Hanefi MAHÇİÇEK-Kahramanmaraş
22. İbrahim Hakkı AŞKAR-Afyon
23. Ahmet UZER-Gaziantep
24. Mehmet SARI-Gaziantep
25. Nükhet Hotar GÖKSEL-İzmir
26. Hüseyin TANRIVERDİ-Manisa
27. Mehmet Emin TUTAN-Bursa
28. Mehmet DANIŞ-Çanakkale
29. Gürsoy EROL-İstanbul
30. Abdullah TORUN-Adana
31. Hikmet ÖZDEMİR-Çankırı
32. Faruk ANBARCIOĞLU-Bursa Mv.
33. Ünal KACIR-İstanbul
34. Faruk KOCA-Ankara Mv.
35. Eyyüp SANAY-Ankara Mv.
36. Mehmet KILIÇ-Konya
37. Tayyar ALTIKULAÇ-İstanbul
38. Kemalettin GÖKTAŞ-Trabzon
39. Mustafa CUMUR-Trabzon Mv.
40. Mustafa DURU-Kayseri Mv.
41. Cahit CAN-Sinop Mv.
42. Mehmet Asım KULAK-Bartın Mv.
43. İrfan Rıza YAZICIOĞLU-Diyarbakır Mv.
44. Orhan TAŞ-Sivas Mv.
45. Ömer KULAKSIZ-Sivas Mv.
46. Metin KAŞIKOĞLU-Düzce Mv.
47. Halil İbrahim YILMAZ-Kütahya Mv.